מתיקות
נשמת התורה
שנה ב'

מאמר חסידות בדרך תורת מרן רבינו הקדוש בעל הסולם זי"ע

פרשת תצווה ה'תשע"ט

בענין התחברות לצדיקים, ובחי' המחשבה שורש למעשה

גודל מעלת התחברות לצדיקים

"ואתה תצווה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית כתית למאור, וגו'". וידוע שההתחברות לצדיקים היא מיסודות חידושי הבעש"ט הק', שענין זה היה כבר אצל כלל ישראל בזמן הנביאים, כמו שמובא בנביא שמואל על שאול שהלך לחפש האתונות שאבדו לו והלך לשאול את שמואל הנביא. ועיין ברד"ק שכתב שם שהיה נהוג אצל כלל ישראל שהיו שואלים לנביאים כל דבר. וכן היו נוהגים הרבה מנהגים בעבודת ה' שנשתכחו בגלות מרוב הצרות. והבעל שם טוב החזיר עטרה ליושנה, שיחזרו להדבק בצדיקים במחשבה דיבור ומעשה, ועי"ז יתוקנו קומת המתדבקים בהם, כי ברוחניות הדביקות והרצון השווה הוא המחבר, וע"י שהעם משווה רצונו אל הצדיק, עי"ז נעשים אחד שיכול להשתנות לטובה מאד, מה שלא היה באפשרי אם היה עובד לבדו.

הצדיק עם בני דורו כערך המחשבה אל המעשה

כי הצדיק הוא מחובר לעולמות העליונים גם בעודו בעולם הזה, וע"כ הדבקות בו מולידה מחשבות ורצונות מרוממים ומסייעת את האדם הדבק בו להתגבר על יצרו הרע. ואם נתבונן לעומק נבין שכל הנשמות של הדור זה כמו נשמה אחת עם תרי"ג אברים, והצדיקים הם בחי' אברי החיות שהנשמה תלויה בהם, ושאר בני הדור הם בחינת אברים שאין הנשמה תלויה בהם אבל הם זקוקים זה לזה, כי הראש זקוק לרגליים ולמעיים וכד'. אבל עיקר האברים, ששורה שם השכל, הוא הראש והלב, שהם כנגד הצדיקים, שהם בחינת עיני הדור, כמו שכתוב המדרש שהסנהדרין נקרא עיני הדור. ועל כן הדביקות בצדיקים זה שלמות של גוף שלם שמתפקד וע"ז כל האברים נהנים, כי למרות שהיד או הרגל אינם מבינים מה שהראש מבין, אבל ע"י החיבור שלהם והשימוש שלהם את כללות הגוף, שע"ז הראש יכול לתפקד, הנה הם רק מרוויחים מזה. ולכן עיקר האשמה של העם תלויים בראשים, שכאשר הנשיא חוטא אז זה גורם חטאים בדור, וכן באופן יחסי אצל כל נשמה ביחס לשאר הנשמות משורשה, שכשנשמה כללית יורדת בעבודת ה' הנה זה גורם ירידה לכל הנשמות שאחוזות בה.

יש לי מושג

אדר

'אדר' הוא מלשון אדרת, כמ"ש אצל אליהו: "וישלך אדרתו אליו", שאדרת הוא אדרת שער, שהם בחינת שערות ודינין, שבבחינת עבודה הם דעות ומחשבות זרות המרחיקות את האדם מהקב"ה. וכאן נוהג ענין התגברות עליהם. ואע"פ שהוא רואה הרבה סתירות שנמצאות בהשגחתו ית', מכל מקום הוא צריך להתגבר עליהם ע"י אמונה למעלה מהדעת, ולומר שהם השגחה בבחינת טוב ומטיב. שזה סוד מה שכתוב אצל משה: "ויסתר משה פניו", היינו שראה כל הסתירות, והחזיקם ע"י התאמצות בכח האמונה למעלה מהדעת. וכמו שאמרו רז"ל: בשכר ויסתר משה פניו כי ירא 'מהביט', זכה לותמונת ה' יביט.

(ספר 'שמעתי')

ע"י המעשה נקרא שבוחר בטוב

והצדיקים והנשמות הכלליות הם כמו היחס של הרצון אל המעשה, שעל ידי רצונותיהם הקדושים גורמים מעשים טובים אצל כל בני הדור וכן להפך ח"ו, כי זה ידוע שהמעשה הוא פרי המחשבה והרצון, כי אין אדם חוטא במעשה אא"כ חטא מקודם ברצון. ועל כן, בבחי' מסויימת החטא ברצון הוא יותר חמור מהחטא במעשה כי הוא שורש המעשה, אבל מצד צורך לכפרה אין הקב"ה מחייב על מחשבה כמעשה חוץ מעבודה זרה. והטעם כי כל עוד שהמחשבה לא ירדה למעשה הרי לא נשלם פה הבחירה ברע. וכמו במצווה, שאם האדם יכוון כל כוונות המצה ולא יאכל מצה לא נקרא שקיים מצוות מצה, כי עיקר המודד הוא שבוחר בפועל במעשה גשמי ומגלה אלוקותו ית' בעולם הגשמי, ועיקר עבודת הבחירה הוא לגלות את השי"ת בתוך עולם המעשה ועל כן כל עוד שלא בחר ברע בפועל קשה להענישו ולא דנים רק על פי המחשבה.

ביאור הענין שבעבודה זרה מתחייב על מחשבה כמעשה

והטעם שבעבודה זרה כן מחייבים על מחשבה כמעשה, אפשר לבאר שמתחייב כבר במחשבה כמעשה ממש, כי במחשבה לעבוד עבודה זרה נעשה מציאות של פרוד מהשי"ת. שעומק הדברים הוא כי הנה העובד עבודה זרה קודם שבא לעבוד עבודה זרה נעשה הוא בעצמו חפצא של עבודה זרה בזה שהולך לשמשה, ובזה שחושב לשמשה כבר נעשה הוא בעצמו מעשה של עבו"ז וזה נעשה בו ברגע שחושב שרוצה לעבוד עבודה זרה, שזה בחי' של מחשבה ומעשה ביחד, כמו 'גיטו וידו באין כאחד'. כי תכף שחושב לעבוד עבודה זרה ירדה כבר הטומאה למעשה, כי ענין חטא עבודה זרה הוא שנפרד מהשי"ת (שלכן בעצם כל חטא הוא עבודה זרה בעומק, רק שחטאים אחרים מתלבשים בלבוש של תאווה וכד') וכבר במחשבתו לעבוד עבודה זרה, כבר הפריד גופו מהשי"ת ונקרא שכבר עשה מעשה של עבו"ז, משא"כ כל חטא אחר, כל עוד שלא נתלבש בחפץ של העבירה, כגון חילול שבת לא יחשב לעבירה עד שיבעיר אש ממש, כי רק המעשה של חילול השבת בפועל הוא בעצם המעשה של החילול, ע"כ לא יתחייב עד שיחלל ממש, אבל עבודה זרה, המעשה של הקטרה והשתחווה זה רק התפשטות מהמעשה שנעשה מיד כשחשב לעבוד עבודה זרה, בזה שנהיה חפצא של טומאה.

קדושת האמונה נחשב גם כמעשה

ועל כן עבודה זרה זו טומאה גדולה ביותר, כי המחשבה והמעשה מקושרים בה מאד יחדיו, שזה נובע ממה שהיא כנגד המעלה הזאת בקדושה, שסוף מעשה במחשבה תחילה. שמעלת הקדושה היא שהמעשה מקושר עם המחשבה בכל דבר. לדוגמא כל עבודת הצדיקים היא ספוגה במחשבות קדושות, ולכן גם מקבלים שכר על מצוות האמונה והדביקות ושאר מצוות תמידיות, כי גם הם פועלים שברגע שאדם חושב מחשבת אמונה מיד מחשבה זו מקושרת למעשה, שזה עצם גופו, שהמעשה הוא עצם זה שהנני חושב מחשבת אמונה בתוך גוף עשוי מגשמיות וע"ז הגוף מתרומם לקדושה, זה נק' גם שעשה מעשה האמונה ממש כמו בהפך הקדושה אצל עבו"ז. ומעלת קדושת הגוף של ישראל מושרשת בב' הדברות הראשונות אנכי ולא יהיה ששם התנקה גופם של ישראל מזהמת הנחש ושם מושרש העניין שהאמונה נבחנת למעשה והיינו שגופם של ישראל חיותו הוא קדושת האמונה שזהו סוד תחיית המתים בבחי' ומקיים אמונתו לישיני עפר כי קדושת הגוף של ישראל שיקום לתחיית המתים אי אפשר להשיגו כלל אלא בדרך אמונה ועל כן כל מחשבת אמונה הוא בחינת מעשה וגוף של ישראל

חיבור הכתר עם החכמה

רואים מפה שהמחשבה היא שורש המעשה, והמעשה משתלשל ממנו, וכך בני הדור, שהם בחי' מעשה, משתלשלים מן הצדיקים. וזהו 'ואתה תצווה אל בני ישראל', תצווה הוא לשון חיבור, היינו שיתחבר אל בני ישראל, שהוא בחי' המחשבה והם בחי' המעשה, שזה שלמות אחת של כל אברי העשיה אם אברי המחשבה. וזהו 'ויקחו אליך שמן זית זך'. שמן רומז לחכמה ולמחשבה שהוא שורש המעשה. וידוע שעיקר ההמשכה של האורות נעשים ע"י הכלים התחתונים שהם יש להם רצונות גדולים, אבל מי שמלביש ומקבל את האורות בפועל זה הכלים הזכים שבמדריגה, וזה נק' החוק הרוחני שמסביר מרן רבינו זלה"ה ש'ערך הפכי בין כלים לאורות'. לדוגמא אצל האדם ע"י שבני מיעיו חזקים ומעכלים טוב המאכל הנה נמשך עי"ז חיים בריאים לאדם, וזה מוחו מרגיש בעיקר אבל לא המעיים, כי הם רק ממשיכים את החיים, אבל המוח והלב, שהם הכלים הזכים, הם מרגישים את החיים. וזהו הדיוק של 'ויקחו אליך', היינו ע"י 'שאתה', שזה הכלים הזכים, 'תצווה' – תתחבר עם כללות העם, שהם הכלים הנמוכים, עי"ז יקחו אליך שמן זית זך. 'יקחו אליך' – ימשיכו אליך לבחי' הכלים הזכים שמן זית זך, היינו את החכמה העליונה. וידוע שהחכמה צריכה להיות מחוברת לכתר. וזה שמשה רבינו לא מוזכר בפ' תצווה זה סוד הכתר שהוא מסירות נפש, שזה בחי' 'ואתה' שלא מוזכר בשמו. ועל כן מיד אפשר לדבר על שמן וחכמה, כי יש כבר את הכתר, ע"י שלא נזכר שמו והחיבור של כתר וחכמה זה שלמות של יש ואין. שבת שלום לכולם.